

בנא מציעא י-ב

עניין: ארבע אמות של אדם קונות לו בכל מקום

דובר צדק נר המצוות

אותם לדרך אחר. ועל זה אמרו ברכות ח' א' אין להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה, זהו משכן הקב"ה שהוא הצלם אלקי חופף עליו ושוכן בקרב מוחו, בהתבוננו בהלכה ותורת ה'. ואמרו משחרב בית המקדש, רצה לומר דשם היתה השראת שכינתו יתברך שמו בעולם, עדיין היא נמצאת בנפש, שהיא בכל חלקיה דוגמת בית המקדש כמו שאמרו בזוהר, ועל ידי זה חוזרת להיות בעולם, שהנפש מוגבלת בגוף שהוא מוגבל במקום והמקום הוא בעולם. ואמרו ז"ל ארבע אמות הוא מקומו של אדם בכל מקום, ולכן אמרו ארבע אמות של הלכה, רצה לומר הלכה ההילוך והנהגה על פי התורה, נוכח קבלתי, דארבע אמות של הלכה אין רצה לומר לימוד הלכה דוקא, אלא ההתנהגות על פי הלכה].

מאור עינים ליקוטים על הפסוק: שאו מרום עיניכם

והנה ידוע שד' אותיות הוי"ה המה שורש לכל העולמות ובהם נתהווה הכל כמפורש בזוהר ושאר חבורים והם שורש לכל ונקרא מלשון אמור"ת כאמור בספר יצירה שלוש אמות אמ"ש מלשון שורש והנה הרואה בכל דבר כבוד הבורא ב"ה ומי בראם והיווה אותם מקיים שויתי ה' לנגדי תמיד ומסתכל בד' אמות הם ד' אותיות הוי"ה כאמור וזה נקרא שאינו מסתכל חוץ לד' אמות וכדמסיים הפסוק לכולם בשם יקרא:

וארבע אמות של אדם קונות לו בכל מקום הרי יש לאדם ד' אמות בכל מקום ר"ל שמלא כל הארץ כבודו ובכל דבר תמצא כבוד הבורא הנקרא ד'

באר מים חיים פרשת כי-תצא

ונחזור לענין כי זה כל האדם ועש"ז נקרא אדם שמדמה א"ע אל התורה הקדושה בבחי' סתים וגליא. ועיקר עבודתו בדביקות מחשבתו ולבו ודיבורו ומעשיו וכל תנועותיו והרגשותיו הנגלות והנסתרות ביחוד באמת לשמו ית' בלי שום מחשבת פסול הלילה וחלילה. ואין מעשהו בחוץ כ"א ביראת ה' כל היום ואדם הזה כבר הוא נשמר מעצמו מכל בחי' התאות רעות וחמדות לא טובים. כי כל כח החיצונים וכת שלהם בטילין ומבוטלין ממנו לצד שהוא יושב בסתר עליון ומתלונן בצל שדי ואז דאי נאמר עליו לא תירא מפחד לילה וגו' עד לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך. וע"ז רמזו רז"ל (ב"מ י"ד) ד' אמות של אדם קונות לו בכל מקום. כי לצד השראת שמו של מקום ב"ה עליו הנה כח אורו ית' מתנוצץ עליו לארבע פנותיו בד' אמותיו מארבע אותיות שמו ית'. וע"כ מצטרפים בהכרח כל כחות החיצונים להסתלק ולהתגרש מד' אמות הללו וע"כ אמרו ד' אמות של אדם כלומר במי שנקרא אדם קונות לו ד' אמות הללו וזר לא יקרב בהיכלו כי קדוש יאמר לו. וע"כ אמרו (ברכות ח') מיום שחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה בלבד כי הן הנה ד"א הללו ששורה בהם ד' אותיות שמו הגדול שנסקלו מאבן ונפנו ממכשול כמאמר הכתוב (ישעיה מ') פנו דרך ה' כי ד"א הללו הוא דרך ה' השראת שמו ית' וזר לא יקרב אליהם כי קדוש הם. וע"כ אמרו קונות לו בכ"מ פי' אפי' ברה"ר הרומז אל מקום החיצונים הנקראים ר"ה שאינם חפצים ברה"י רשות יחידו של עולם ב"ה מ"מ בכ"מ הילוכו של אדם ובודאי אינו הולך בלא תורה ובלא תפלה קונות לו ד"א הללו שהחיצונים מסתלקין ובורחין מהם והם להקב"ה בלבד. ואולי לזה אמר סרעה למשה ולצארו.